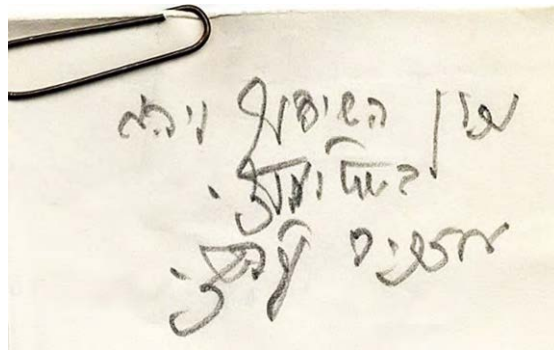

מזכרת

משמחת נישואין

של

שלום ודבורה לאה שיחיו
קלמנסון

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושתיים לבריאה
ווילנא, ליטא

ב"ה.

פתח דבר

אנו מודים לה' על כל הטוב אשר גמלנו ובחסדו הגדול זיכנו בנישואי צאצאינו, החתן הרב התמים **שלום**, והכלה המהוללה מרת **דבורה לאה** שיחיו.

התודה והברכה לכל קרובי המשפחה, ידידים ומכירים, שהואילו לבוא לשמוח אתנו ביום שמחת לבבנו, ולברך את החתן והכלה שיחיו, ואותנו כולנו, בברכת מזל טוב וחיים מאושרים בגשמיות וברוחניות.

בשמחה ובטוב לבב הננו בזה לכבד את המשתתפים בשמחתנו - על יסוד הנהגת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע בחתונת כ"ק אדמו"ר והרבנית הצדקנית מרת חי' מושקא זי"ע - בתשורה מיוחדת זו הכוללת עלי ההגהה על שיחת עשרה בטבת ה'תשמ"ו.

להעיר שצילומי הכת"ק - הוקטנו מגודלם המקורי.

הא-ל הטוב, הוא יתברך, יברך אתכם ואותנו, בתוך כלל אחינו בני"י יחיו, בברכות מאליפות מנפש ועד בשר, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו בקרוב ממש.

מוקיריהם ומכבדיהם

משפחת קרינסקי

משפחת קלמנסון

י"א טבת, ה'תשפ"ב

ווילנא, ליטא

מוזכרת מנישואי שלום ודבורה לאה שיחיו קלמנסון - י"א טבת ה'תשפ"ב

בס"ד. שיחת יום א' ב' ויחי, עשרה בטבת - יהמך לשמחה - ה'תשמ"ו.

- בבית הכנסת, לאחר תפלת מנחה -

א. בהמשך להמדובר מידי שנה בשנה אודות "מנהג ישראל" לומר "דברי כלבושין" ביום התענית¹, ובגור"ד, התענית דעשרה בטבת - הנה בנוגע לכללות הענין דעשרה בטבת בכל שנה ושנה דובר כבר בשנים שלפנ"ז, וחלק מהדברים נדפס כבר², ולכן, אין צורך לחזור על כל פרטי הדברים, כי אם נקודות כלבד; ובעיקר יש להאריך בענינים השייכים במיוחד לעשרה בטבת בקביעות שנה זו, כדלקמן.

ובהקדמה - שגם הענינים השייכים לקביעות מיוחדת מהווים הוראה על כל הזמנים (גם כאשר הקביעות היא באופן אחר), אבל אעפ"כ, עיקר ההדגשה על ההוראה מקביעות מיוחדת היא באותה קביעות ממש:

כאשר למדים הוראה מקביעות מיוחדת - הרי הוראה זו היא הוראה בתורה, ומכיון ש"התורה היא נצחית"³, מובן, שזוהי הוראה נצחית על כל הזמנים כולם (כמו הענינים שבהם נאמר בפירוש "חוקת עולם", וכ"ו ב.), ולכן, הוראה זו היא בכל התוקף גם כאשר הקביעות היא באופן אחר;

אמנם, מכיון שכל עניני התורה הם בתכלית הריק, הרי עצם העובדה שהתורה בחרה ללמדנו הוראה זו מקביעות מיוחדת, מוכיחה, שבקביעות כזו ישנה הדגשה יתירה בנוגע להוראה זו, מכיון שבקביעות כזו נתפרש ונתגלה הענין לראשונה, משא"כ בשאר השנים, הרי זה בתור לימוד שלמדים ממקום אחר.

נדוגמא לדבר - בנגלה רחוקה: שכאשר למדים ענין אחד מתבירו ב"ג מדות שהתורה נדרשת בהן, הרי הדבר הנלמד הוא בכל התוקף כמו הדבר שממנו למדים, אבל אעפ"כ, מכיון שכל עניני התורה הם בתכלית הריק, הרי עצם העובדה שלמדים דין מסויים מענין פלוני, מהווה רא"י והוכחה שזהו הטעם או המקור כ"י לדין זה⁴.

ובנוגע לעניננו:

גם ההוראות שלמדים מהקביעות דעשרה בטבת בשנים שלפנ"ז (כפי שכבר נדפסו) - שייכות לעשרה בטבת בשנה זו, וכמו כן ההוראה מהקביעות דעשרה בטבת בשנה זו - שייכות לכל שאר השנים,

אבל אעפ"כ, מכיון שבכל שנה ושנה עיקר ההדגשה היא על ההוראה מהקביעות המיוחדת דשנה ההיא - לכן, יש להתעכב על הענין המיוחד דעשרה בטבת בקביעות שנה זו (כדלקמן), וכאמור, על מנת ללמוד הוראה זו גם על כל השנים הבאות.

ג. ולהעיר, שגם לאחרי ביאת משיח צדקנו (שבודאי יבוא במהרה בימינו ממש), שאז יבטלו כל עניני הצומות - יהיו הוראות אלו בתקפן, שהרי הוראות אלו הם הוראת התורה, ו"התורה היא נצחית".

ובמכ"ש וק"ו: אם עניני התורה הם בתוקף נצחי גם עתה, כאשר כללות ענין הזמן הוא בגדרי התחלקות ושנוני (כשם שכללות העולם הוא באופן של שינוי כ"י, "עלמא דשיקרא") - הרי עאכ"כ שהם בקיום נצחי לאחרי ביאת משיח צדקנו (כולל-לאחרי התקופה הראשונה עלי"י נאמר "אין בין העוה"ז לימות המשיח אלא שעבוד מלכיות כלבד"⁵, אלא גם לאחרי השלימות דימות המשיח⁶), כאשר "גם הזמן (גופא) יה"י בבחי' נצחיות דא"ם שלמעלה מן הזמן ממש"⁷.

אלא שלעתיד לבוא הו"י ההוראה רק בנוגע לחלק הטוב והעילוי דעניני הצומות (ובגור"ד, עשרה בטבת), ואדרבה - כיתר שאת כ"י. והענין בזה:

החידוש דימות המשיח הוא - בשתים:

א) בקו ד"סור מרע"ב⁸, שלילת כל ענינים בלתי-רצויים, כמ"ש⁹ "את רוח הטומאה אעביר מן הארץ", ובלשון הרמב"ם בסיום וחזותם ספרו: "כאותו הזמן לא יהי' שם לא רעב ולא מלחמה ולא קנאה ונחירות".

ב) בקו ד"ועשה טוב"⁸, להוסיף באור ד"תורה אור"¹⁰ - כהמשך דברי הרמב"ם: "ולא יהי' עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד", ועאכ"כ בני"י - "יהיו ישראל חכמים גדולים. וישיגו דעת בוראם כפי כח האדם", ויתירה מזה - כפי שממשיך "שנאמר¹¹ כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים", היינו, לא רק "כפי כח האדם", כי אם באופן ש"דעה את ה'" מקיפה ומכסה את כל מציאותו של האדם, בדוגמת מי הים שמכסים את מציאותם של כל הכרואים שבים (ויבוי עצום של כרואים, וכרואים גדולים כ"י), עד שהם באופן של "אין-סוף" (מים שאין להם סוף¹²) ביחס לברואים שבים, ודוגמתו בהשגת הבורא - באופן שבאין-ערוך לגמרי מ"כ האדם".

ודוגמתו בחידוש דימות המשיח בענין הצומות, אשר, ע"פ פס"ד הרמב"ם¹³ (פס"ד להלכה, כספר שענינו "הלכות הלכות"¹⁴) - ישנם בזה ב' ענינים¹⁵: א) "כל הצומות האלו עתידים ליבטל לימות המשיח", היינו, ביטול

הענין
הנ"ל

(-34)

הג"ד

37

5

הענין הכלתי-רצוי שבצומות, (ב) וכמו כן יהי' חידוש בענין הטוב שבצומות, כהמשך דברי הרמב"ם: "ולא עוד, אלא שהם עתידים להיות ימים טובים וימי ששון ושמחה, שנאמר¹⁶ כה אמר ה' צבאות צום הרביעי גו' וצום העשירי יהי' לבית יהודה לששון ולשמחה ולמועדים טובים", ועד כדי כך, שימים-טובים אלו יהיו בעילוי גדול יותר מאשר ימים-טובים ע"ד הרגיל, מכיון שבאו ע"י הפיכת הצומות, כיתרון האור מן החושך¹⁷.

ועפ"ז מובן שפיר שכל ההוראות דימי הצומות (ובנדוד"ד, עשרה בטבת) יהיו בתקפן גם לאחר ביאת משיח צדקנו – בנוגע לענין הטוב שבהם, ואדרבה, ביתר שאת וביתר עוז.

*

ג. בנוגע לתוכן ונקודת כללות הענין דעשרה בטבת – ישנו לכל לראש הענין המשותף בכל ד' התעניות, ונוסף לזה ישנו גם ענינו המיוחד של עשרה בטבת, שכן, לכל תענית ישנה סיבה שונה שגומה לתענית זה, ובהתאם לכך ישנם גם שינוי במסובב ותוצאה ותענית זה. ובנוגע לשניהם (הן הענין המשותף בכל התעניות והן הענין המיוחד דעשרה בטבת) – יש להסתכל בתורה ("אסתכל באורייתא"¹⁸), "תורה אור"¹⁹, החל מתושב"כ, וביתר שאת – בתושב"פ, שהיא "פירושה" דתושב"כ (כלשון הרמב"ם¹⁹).

הענין המשותף לכל התעניות הוא – כלשון הכתוב²⁰: "צום ויום רצון לה'", וכפי שמבאר אדמו"ר הזקן באגה"ת²¹ ש"הצום הנרצה הוא יום רצון". ומכיון ש"כל ישראל בחוקת כשרות"²², הרי כוראי שענין הצום אצלם הוא באופן הרצוי, "צום הנרצה", שהוא "יום רצון לה'".

ויש להוסיף, שבכתוב נאמר (לא רק "צום ויום רצון לה'", אלא) גם "צום אבחרהו"²³!

ענין הבחירה²³ ("אבחרהו") הוא למעלה מענין הרצון ("יום רצון לה'"), כפי שרואים במחשש אצל אדם התחנך שכת הבחירה הוא למעלה מכת הרצון, ובפשטות: הבחירה קובעת את הרצון (ולא להיפך, שכן, כאשר הבחירה היא מפני הרצון, אין זו בחירה אמיתית), כלומר, כאשר בוחר בדבר (בבחירה אמיתית) – הרי זה פועל גם על הרצון, וכן על כל שאר הכחות שלמטה מזה, עד למעשה בפועל. ומזה מובן גם בנוגע לאדם העליון [שהרי כל הענינים דלמטה נשתלשלו מהן]²⁴ – מהענינים כפי שהם למעלה, ועד שנקרא "אדם" ע"ש "אדמה לעליון"²⁵, שהענין ד"צום אבחרהו" הוא למעלה מהענין ד"צום ויום רצון לה'".

ונמצא, שכאשר מנעלים את ענין הצום כדבעי, "צום הנרצה" – הרי זה לא רק "צום ויום רצון לה'", אלא גם "צום אבחרהו".

וענינו הפרטי של עשרה בטבת הוא – "סמך מלך בכל אל ירושלים"²⁶, אשר, ענין זה ה' נתינת מקום, פתיחה והתחלה לכל שאר המאורעות שלאח"ז שבגללם נקבעו שאר הצומות (מכיון שלא עשו תשובה בינתיים).

ויש לומר, שזהו הטעם לתזמור המיוחד שמצינו בעשרה בטבת, כדברי האבודרהם²⁷ (שהובאו גם בב"י²⁸) "ואפילו הי' (עשרה בטבת) חל בשבת (בזמן שהיו מקדשין ע"פ הראי') לא היו יכולין לדחותו ליום אחר, מפני שנאמר ב"ב²⁶ בעצם היום הזה, כמו ביום הכיפורים", וטעם הדבר (שהרי אין כל הכרח לומר שזהו"ע של "חוקה", ללא כל טעם) – בפשטות – מכיון שהמאורע ד"סמך מלך בכל אל ירושלים" מהוה התחלה לכל שאר המאורעות שבגללם נקבעו שאר הצומות (כמדובר בארוכה בשנים שלפניו²⁹).

ומכיון שמצינו חומר מיוחד בעשרה בטבת לגבי שאר הצומות, מובן, שכן הוא גם בנוגע לענין הטוב דעשרה בטבת:

הן הענין הטוב המשותף ככל הצומות, "צום ויום רצון לה'", "צום אבחרהו", ועד לתכלית השלימות דהפיכת הצומות "לששון ולשמחה ולמועדים טובים" – מורגש יותר בעשרה בטבת.

והן הענין הטוב שבמאורע הפרטי דעשרה בטבת, "סמך מלך בכל אל ירושלים", אשר, הכוונה בזה היא, שע"ז תבוא ירושלים לשלימות נעלית יותר, "סמך גו'", מלשון "סומך נופלים" (כמדובר בארוכה בשנים שלפניו³⁰) – שגם ענין זה מודגש יותר מהענין הטוב במאורעות הפרטיים דשאר הצומות.

ד. והנה, נוסף על הענין הכללי דעשרה בטבת בכל שנה ושנה, ישנם ענינים מיוחדים המודגשים בקביעות שנה זו – שעשרה בטבת חל ביום ראשון בשבוע, וזוהו גופא – ביום ראשון בשבוע דפרשת ויחי.

ובהתאם לכך, ישנה הוראה מיוחדת מהקביעות ביום ראשון בשבוע, וכמו כן הוראה מיוחדת מפרשת השבוע, כתורת אדמו"ר הזקן³¹ שציריכים "לחיות" עם הזמן, כלומר, לחיות עם ההוראות שלמדים מפרשת השבוע, ובמיוחד – מחלק הפרשה השייך ליום זה, ובנדוד"ד, החלק ד"ראשון" (מהתחלת הפרשה עד שני).

ובכן, האמור לעיל אודות החומר המיוחד דעשרה בטבת, "שאפילו הי' חל בשבת לא היו יכולין לדחותו ליום אחר", וכן הענין הטוב ד"סמך מלך בכל

אל ירושלים". מלשון "סומך נופלים" – הרי ענינים אלו הם בהדגשה יתירה בקביעות שנה זו: החומר רעשרה בטבת שלא הי' נדחה מפני השבת – מודגש בקביעות רעשרה בטבת ביום ראשון בשבוע, והענין הטוב ד"סמך מלך בכל אל ירושלים". מלשון "סומך נופלים" – מודגש בהוראה דפרשת השבוע והיום, כדלקמן.

ה. העילוי רעשרה בטבת כשהל ביום ראשון בשבוע – יש לבאר ע"פ מה שמצינו בנוגע לתענית ד"אנשי מעמד"³²:

"אי אפשר שיהי' קרבנו של אדם קרב והוא אינו עומד על גביו, וקרבת הציבור (החל מקרבן חמיד, פעמיים בכל יום) הן קרבן של כל ישראל, ואי אפשר שיהיו ישראל כולן עומדים בעזרה בשעת קרבן, לפיכך תקנו נביאים הראשונים שיבררו מישראל כשרים ויראי חטא, ויהיו שלוחי כל ישראל לעמוד על הקרבנות, והם הנקראים אנשי מעמד, וחלקן אוחס כ"ד מעמדות, כמנין משמרות כהונה ולוי".

הנהגה, בין עניני העבודה ד"אנשי מעמד" – היו מתפללין על קרבן אחיהם שיחזקו כרצונן³³, וכמו כן היו מתענין, שכן, ע"י הצום פועלים עליו מיוחד (כנ"ל מדברי אדמו"ר הזקן באגה"ת).

אמנם, תעניות אלו היו רק "ארבעה ימים בשבוע, מיום כ' ועד יום חמישי, ולא היו מתענין ערב שבת מפני כבוד השבת, ולא באחד בשבת כדי שלא יצאו ממנוחה ועונג (מצוה "לענגו בעונג אכילה ושתי" ³⁴) ליגיעה התענית".

כלומר: למרות גודל העילוי דענין התענית – הרי ביום ראשון הסמוך לשבת, אי אפשר להתענות, מצד ההגבלות שבהם נזר האדם ע"י הקב"ה, שאין כחזו לצאת "מעונג שבת לצום", ועד כדי כך, שאפילו "אנשי מעמד", אשר, להיוחס באי"ת של כל ישראל, בודאי יש להם כחות מיוחדים כו' – אעפ"כ, אין בכחם לצאת "מעונג שבת לצום".

ונמצא, שכאשר יום התענית (עשרה בטבת) חל "באחד בשבת", וישנו חיוב להתענות בו, אע"פ שעי"ז יצאו מעונג שבת לצום – הרי זה מורה על גודל מעלת התענית: (א) מכיון שצער התענית גדול יותר מפני היציאה "מעונג שבת לצום" – הרי גם העילוי שבתענית ("צום ויום דצון לה", "צום אבחהו") הוא באופן נעלה יותר, (ב) מעין דדוגמת החומר (וכמילא – העילוי) המיוחד רעשרה בטבת, "שאפילו הי' חל בשבת לא היו יכולין לדחותו ליום אחר".

ו. ביאור ההוראה דפרשת השבוע והיום, ושייכותה המיוחדת לתוכן הענין רעשרה בטבת, "סמך מלך בכל אל ירושלים". ובהקדמה:

בפרשת השבוע, וכן בחלק הפרשה דיום ראשון – ישנם כרי"ב ענינים. אמנם, כל ענינים אלו כלולים בהתחלת הפרשה, שהיא גם "ראש" הפרשה, ע"ד וברוגמת ה"ראש" שכולל את כל פרטי הענינים השייכים ל"ראש" זה (שהוא ה"ראש" שלהם).

ויש להוסיף, ש"ראש" הפרשה כולל במיוחד את החלק הראשון שבפרשה (החלק השייך ליום ראשון) – ששמו "ראשון", הוא גם מלשון "ראש", היינו, שבו מתגלה עיקר התוקף וה"שטורעם" של ה"ראש" יותר מבשאר חלקי הפרשה, ובמילא, "ראש" הפרשה שייך במיוחד לחלק ה"ראשון" שבפרשה (השיעור דיום ראשון).

נדוגמא לרבר – ב"ראש" שבאדם, שעם היותו כולל ומנהיג את כל אברי הגוף, אעפ"כ, עיקר התוקף וה"שטורעם" דענין ה"ראש" הוא בראש כפשוטו, שבו נמצאים ד' החושים המעולים – ראי' ושמיעה וריח ודיבור, שהם כנגד ד' אותיות שם הוי"ו נראי' ושמיעה – כנגד י"ה, ריח – כנגד אות ו' (והו' א') הטעמים לכך שהחוטם הוא בציור של קו, אות ו"ו, ודיבור – כנגד ה"א אחרונה³⁵]. כלומר, נוסף לכך שציור כל הגוף הוא כנגד ד' אותיות שם הוי"ו³⁶, הרי ב"ראש" עצמו ישנם כבר ד' ענינים שהם כנגד ד' אותיות שם הוי"ו.

ובכן, התחלת ה"ראש" הפרשה (השייכת במיוחד ליום ראשון) היא: "ויחי יעקב בארץ מצרים". ובענין זה מודגש שכל ירידת הגלות אינה אלא כדי לבוא לעילוי גדול יותר (כדלקמן בארוכה), ולכן, בקביעות כזו מודגש ביותר שכל הענין ד"סמך מלך בכל אל ירושלים" (ענינו הפרטי של עשרה בטבת, המהוה גם התחלה לכל המאורעות דשאר הצומות) אינו אלא כדי לבוא לעילוי גדול יותר, כדלקמן.

ז. תוכן ונקודת הענין ד"ויחי יעקב בארץ מצרים" – שגם ב"ארץ מצרים", מקום הגלות, הי' הענין ד"ויחי יעקב", חיים אמיתיים, "ויחי" ע"פ תורת אמת, ובפרט בנוגע ליעקב אבינו, שמדתו מדת האמת³⁷, "כריח החיכוך המכריח מן הקצה אל הקצה", ללא כל שינוי כו'³⁸.

ולא עוד, אלא שכל הירידה למצרים לא היתה אלא כדי שיהי' העילוי ד"ויחי יעקב בארץ מצרים" בעצ עשרה שנה, שכן, י"ז השנים – בנימטריא "טוב" – שחי יעקב בארץ מצרים היו מבחר שנותיו³⁹.

ועד כדי כך, שיי"ז השנים שחי בארץ מצרים היו טובים יותר מיי"ז שנים ד"יוסף בן שבע עשרה שנה"⁴⁰ – כולל גם אותם שנים (לאחרי שתור לארץ כנען עד שנמכר יוסף למצרים) שבהם ישב יעקב בשלוח – כדאיתא בזהר⁴¹ שמלבד י"ז השנים ד"יוסף בן שבע עשרה שנה", קב"ה יחב לוי שבע עשרה שנין אחרנין דאתקיים בארעא דמצרים בחרו ביקרא ובשלימו דכלא, ובזהר דפרשתנו⁴²: "הא לך שבע עשרה שנין אחרנין בענוגין ותפנוקין והנאות וכיסופין, תה"ד ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה".

ובמדובר כמ"פ שמכיון ש"ביקש יעקב לישב בשלוה"⁴³ – בודאי שבקשה זו נתקיימה בפועל, שכן, מלבד ישיבתו בשלוה לאחר שחזר לארץ כנען עד שהי' יוסף בן י"ז שנה, הרי גם הענין ד"קפץ עליו רוגזו של יוסף"⁴³, וכל פרטי השתלשלות המאורעות עד לירידה למצרים – אינו אלא כדי שעי"ז יבוא לתכלית העילוי ד"ויחי יעקב" (כמוזכר גם בהתוועדות שלפנ"ז⁴⁴).

ת. ריש להוסיף, שענין זה נתגלה ונתבאר גם באופן המוכן לתינוק: ידוע⁴⁵ הסיפור אודות שאלתו של הצ"צ – בהיותו ילד שלמד בחדר – לוקנו אדמו"ר הזקן: היתכן שיעקב אבינו, בחיר האבות⁴⁶, יהיו מבחר שנות חייו י"ז שנה שגר בארץ מצרים, ערות⁴⁷ הארץ? ! והסביר לו אדמו"ר הזקן את ביאור הענין באותיות פשוטות שנתקבלו בשכלו ונעשו דם ובשר כבשר⁴⁸ – למרות היותו ילד קטן, כמה שנים לפני שנעשה בר"דעת (כאשר נעשה בן י"ג שנה) שאז נתחייב בכל עניני התורה ומצוותיו).

ולחעיר, אף ששאלה זו נשאלה ע"י הצ"צ בהיותו במצב של קטנות המוחין, ובהתאם לכך הי' המענה של אדמו"ר הזקן, באופן המוכן גם במצב של קטנות המוחין – אעפ"כ, יש בזה כל העומק הכי נעלה השייך לתורתו של אדמו"ר הזקן, נשמה חדשה⁴⁹, וכן הענין ד"שני אור", החיבור דתורת הגולה ותורת הנסתר כפי שבאים בחיבה אחת⁵⁰.

אמנם, ביאור זה נאמר באותיות פשוטות המובנות גם לקטן, ובלשון הכתוב⁵¹: "חנוך לנער על פי דרכו", שהרי בביאור זה לא נזכרו ענינים קשים ומסובכים בנגלה דחורה, ועאכ"כ בפנימיות התורה, כי אם "על פי דרכו" של קטן:

אבל אעפ"כ, הרי כללוח הענין ד"חנוך לנער על פי דרכו" מהוה היסוד לכל הענינים שלאח"ז, כהמשך הכתוב: "גם כי יוקן לא יסור ממנה", כלומר, אע"פ שלכאורה, "מדכתיב על פי דרכו, משמע, שאינה דרך האמת לאמתו, וא"כ, מאי מעליותא שגם כי יוקן לא יסור ממנה" (כפי ששואל אדמו"ר הזקן בספר תניא קדישא⁵²), הרי הביאור בזה – בפשטות – שלולי זאת לא הי' מגיע לעילוי ד"גם כי יוקן", וכן הוא בנוגע ללימוד התורה, שהעילוי ד"כי יוקן", "זקן שקנה חכמה"⁵³, שהחכמה (תורה) נעשית קנינו, "תורה דילי"⁵⁴, "נקראת על שמו"⁵⁵ – אינו אלא לאחרי הקדמת לימוד התורה בקטנותו, בהיותו "נער".

ובעומק יותר – שגם בלימוד ד"נער", לימוד ע"ד הפשט, ישנו כבר כל העומק דאופני הלימוד שלמעלה מזה, עד לתכלית העילוי, שכן, כל אופני הלימוד שבתורה, פשט רמו דרוש וסוד, שהם כנגד ד' עולמות אבי"ע (שהרי התורה היא בכל העולמות – תורה דאצילות, תורה דבריאה, תורה דיצירה ותורה דעשי)⁵⁶, הם "תורה אחת", היינו, שאותו ענין בתורה כפי שהוא בתכלית העילוי, "רזין דרזין", עד כפי שהענין הוא כעצמותו ומהותו ית' – הוא הוא הענין שנמשך ומתגלה גם בחלק הפשט שבתורה, בעולם העשי הגשמי, ענה"ז התחתון שאין תחתון למטה ממנו, אשר, במקום זה דוקא נתאווה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים⁵⁷.

ט. והנה, התיבות "ויחי יעקב בארץ מצרים" מהווים לימוד והוראה בעבודת האדם לקונו (ככל עניני התורה מלשון הוראה⁵⁸), כפי שמצינו שלמדים כו"כ ענינים אפילו מתיבה אחת בתורה, ויתירה מזה – אפילו מאות אחת בתורה (כמוכב בדרושי חסידות⁵⁹).

ובכן, ההוראה ד"ויחי יעקב בארץ מצרים", עם היותה הוראה נצחית בכל הזמנים, מודגשת היא במיוחד בנוגע לזמן ד"עקבות משיחא", ובפרט בעקבתא דעקבתא דמשיחא, שבזמן זה, הענין ד"ארץ מצרים" – "כל המלכיות נקראו ע"ש מצרים ע"ש שהם מצירים לישראל"⁶⁰ – הוא בתוקף הכי גדול.

ועל זה באה ההוראה ד"ויחי יעקב בארץ מצרים":

ענינו של יעקב הוא – ש"נשמתו... כלולה מכל הנשמות שבישראל מעולם ועד עולם"⁶¹, ומה מובן, שהענין ד"ויחי יעקב בארץ מצרים" שייך לכאור"א מישראל.

והענין בזה – שיהודי צריך לדעת שמה שהקב"ה הכניסו ל"ארץ מצרים", מעמד ומצב של גלות [כפתגם כ"ק מ"ח אדמו"ר נשיא דורנו⁶²]: "לא מרצוננו גלינו מארץ ישראל... אבינו מלכנו ית' הגלנו כו"ו", אין זה כדי לייגע אותו ח"ו – דבר מושלל לגמרי (הן בנוגע לייגיעה גשמית, ועאכ"כ בנוגע לייגיעה רוחנית, עיקר מציאותו של יהודי, "נשמתם עיקר וגופם טפל"⁶³): הכוונה היחידה בירידת הגלות – כדי לבוא לעילוי גדול יותר, ובזה גופא, ככל שהירידה היא למטה יותר, עד לעקבתא דעקבתא דמשיחא – הרי זה כדי לבוא לעילוי הכי גדול!

ולא עוד, אלא שענין העל"י (בכללותו) ישנו תיכף ומיד – "ויחי יעקב בארץ מצרים":

מכיון שכל תכלית הכוונה דיידית הגלות אינה אלא כדי לבוא לעילוי גדול יותר – הרי לא יתכן (ואין כל סיבה) שיצטרכו להמתין משך זמן עד

Handwritten notes in Hebrew:
 * אורח חיים
 * אורח חיים
 * אורח חיים
 * אורח חיים

שיבוא העילוי, שכן, בנוגע לכל עניני יהדות, תורה ומצוותי, אין דבר שיכול לעכב ולמנוע כו', ובמילא, כשישנה הסיבה (ירידת הגלות) בא מיד המסובב – העילוי.

מה שנמצאים בגלות כרגע שלאח"ז – הרי זה מפני שהקב"ה רוצה שיבואו לעילוי גדול יותר, ובגלל זה, מעכב את בני" עור רגע בגלות (כ"כרגע קטן עובחין⁶⁴); אבל אעפ"כ, העילוי שנעשה ע"י הירידה כרגע שלפניו – ישנו כבר!

וכמורכב כארוכה בהתועעות דשבת קודש⁶⁵ [אשר, מלבד היותו ערב עשירי בטבת, הרי גם תשעה בטבת עצמו קשור עם עשרה בטבת, כמודגש הקשו כיניהם בסליחות דעשרה בטבת] שעילוי זה ישנו כבר ח"כף ומיד בעת העבודה, ובה גופא – לא רק כביאור הידוע של אדמו"ר מהר"ש⁶⁶ [שענינו "לכתחילה אריבער⁶⁷"] ע"פ המשל לאדם שנוחנים בידו תיבה סגורה ונעולה עם אבנים טובות ומרגליות, ונוחנים בידו גם את ה"מפתח" שיוכל לפתוח את התיבה בכל עת שירצה, אלא יתירה מזה – שהתיבה אינה נעולה, ואפילו לא סגורה (בלא מנעול), ולא עור, אלא שאין זה דבר המונח בתיבה כלל, כי אם דבר הגלוי מלפני!

ומה שהעולם נמצא כמעמד ומצב שאינו מוכשר עדיין שיתגלה הדבר במציאות העולם, ויש צורך לבטל את חומריות העולם, ולפעול שגשמיות העולם לא יעלים ויסתיר כו' – הרי כל זה אינו אלא בנוגע לגילוי בעולם; אבל בנוגע למציאותו של היהודי – הרי מכיון שעבר עבודתו בשלימות, "בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאורך"⁶⁸, מובן, שאצלו מתגלה הדבר ח"כף ומיד. והכוונה בזה – לא רק שהדבר הוא בגילוי בנוגע לנשמתו, "חלק אלקה ממעל ממש"⁶⁹, אלא שהגילוי הוא גם בנוגע לגוף, שהרי הנשמה מחי ומנהיגה את הגוף על כל חלקיו, עד כדי כך, שגם הגוף של יהודי הוא גוף קדוש⁷⁰, ובלשון הזהר⁷¹ (שאומרים בעת ההשתטחות על קברי צדיקים, ובמיוחד (בנוגע אלינו) על ציון כ"ק מרי"ח אדמו"ר נשיא דורנו) "גופא דלהון קדישא, נפשא דלהון קדישא, רוחא דלהון קדישא, נשמתא דלהון קדיש קדישים", כלומר, שקדושת הנשמה, קדיש קדישים, פועלת ומשפיעה גם על בחי' רוח ונפש, עד לגוף, שגם "גופא דלהון קדישא".

ועד כדי כך, שכתוצאה מזה נפעל גם בנוגע לנכסיו של היהודי – מכיון שנעשו רבושו וקניניו, כמבואר פרטי הדברים בהלכות מכירה בספר קנין להרמב"ם, שלומדים בשיעורי ימים אלו.

י. ע"פ האמור לעיל אודות תוכן הענין וההוראה ד"יחיי יעקב בארץ מצרים" – מובן העילוי המיוחד בעשרה בטבת שחל ביום א' דפי יחיי:

כאשר עשרה בטבת חל ביום שבו צריכים "לחיות" עם ההוראה ד"יחיי יעקב בארץ מצרים", שתוכנה ונקודתה שירידת הגלות אינה אלא כדי לבוא לעילוי גדול יותר, ועד כדי כך, שהעילוי בא ח"כף ומיד (כנ"ל בארוכה) – אזי מודגש ביותר שתכלית הכוונה ד"סמך מלך בכל אל ירושלים" אינה אלא כדי שע"י יהי עילוי גדול יותר.

והענין בזה:

"(מלך) בכל" מורה על מעמד ומצב הגלות, ובמילא, כאשר "סמך מלך בכל אל ירושלים", אפילו "סמך" בלבד, היינו, שחומת ירושלים היא עדיין בשלימותה – הרי זה ענין בלתי-רצוי, ואדריכה, בהתחלת הענין מודגש עיקר החומר, מכיון שזוהי התחלה לכל שאר הענינים שלאח"ז (כנ"ל ס"ג).

אמנם, תכלית הכוונה בירידה ד"סמך מלך בכל אל ירושלים" (ובהדגשה יתירה, כאמור, ביום א' דפי יחיי) היא – כדי לבוא לעילוי גדול יותר, ע"י שמהפכים את הענין ד"סמך מלך בכל אל ירושלים" לסמיכה למעלותא, "סמך" מלשון "סומך גופלים".

ובפשטות – שע"י ניתוסף חיזוק וסיוע ל"ירושלים", כלומר, נוסף על העילוי והחוקף והחוזק ד"ירושלים"⁷² מצד עצמה, הרי מכיון שכל עניני קדושה קשורים עם הקב"ה שהוא "איין-סוף", יכול להיות בהם עליו גדול יותר עד איין-סוף, ולכן, ישנו ציווי בתורה, תורת-חיים, "מעלין בקודש"⁷³.

ועילוי זה נפעל, כאמור, ע"י הירידה ד"סמך מלך בכל אל ירושלים" – יתרון האור מן החושך⁷⁴, ע"י העבודה ד"אתהפכת חשוכא לנהורא ומרירו למיתקא"⁷⁴, "זדונות נעשו לו (כוכיות, ויתירה מזה) זכות"⁷⁵ (ממש), עדי קיום היעוד⁷⁶ "לילה ביום יאיר", שהחושך עצמו יאיר⁷⁷.

*

יא. והנה, כדי לגלות את הטוב והעילוי שבענין התענית, הן הענין הפרטי דעשרה בטבת, והן הענין הכללי דיום התענית, "צום ויום רצון לה'", "צום אבחרהו" – יש להוסיף במיוחד במצות הצדקה, כ"מנהג ישראל" להרבות בצדקה (הן בכמות, והן באיכות – ע"י סבר פנים יפות כו'⁷⁸) ביום התענית⁷⁹.

והענין בזה:

ידוע ביאור אדמו"ר הזקן באגה⁸⁰ ק"ש⁸¹ ש"מ"ש⁸¹ "רחבה מצוותך מאד" קאי על "מצות הצדקה, שהיא מצות ה' ממש, מה שהקב"ה בכבודו ובעצמו עושה תמיד להחיות העולמות... בתורת צדקה וחסד חנם".

ל"ג
ה'תשפ"ב
א.ת.מ.ה.י.ד.א.
( )

X

( )
א.ת.מ.ה.י.ד.א.
ה'תשפ"ב

מזכרת מנישואי שלום ודבורה לאה שיחיו קלמנסון – י"א טבת ה'תשפ"ב

ובפשטות – שכל הענינים שעושה הקב"ה, הן כללות הענין דאצילת ובריאת ויצירת ועשיית העולמות, והן כל עניני המשכת טוב וחסד כו', אינם אלא בתורת צדקה, שהרי הקב"ה אינו חייב, ח"ו, לאף א' מאומה, ובמילא, אינו מוכרח להשפיע כו', כי אם "בתורת צדקה וחסד חנם".

וזהו גם הפירוש "לך הוי' הצדקה"⁸² – שאמיתת ענין הצדקה אינו אלא אצל הקב"ה:

כאשר יהודי מקיים מצות הצדקה, הרי גם כשקיומה כתכלית השלימות [שעושה זאת לא מפני שחייב לו משהו, טובה תחת טובה, ועכ"פ שיש לו רגש של התחייבות כלפיו מפני שהוא קרוב שלו, או שדר בעירו, "עניי עירך קורמין"⁸³, וכיו"ב, כי אם, באופן שאינו חייב לו מאומה, ולא עוד, אלא שאינו מכיר ומעולם לא ראהו], אין זה ענין של צדקה לאמיתתו – מכיון שישנו הכרח בדבר, שכן, לזלי נחניה זו אינו יכול לקיים את ציווי הקב"ה, ובפרט ציווי הכי נעלה – "שקולה"⁸⁴ צדקה כנגד כל המצוות!

ואדרבה: ככל שקיום מצות הצדקה הוא בשלימות נעלית יותר (לא מפני טעם וסיבה של התחייבות כל שהיא כו'), מודגש עוד יותר שאין זה ענין של צדקה לאמיתתו – דמכיון שדוקא באופן כזה יכול לקיים את מצות הצדקה כשלימותה, הרי מוכרח הוא בדבר.

ולכן, ענין הצדקה לאמיתתו אינו אלא אצל הקב"ה – "לך ה' הצדקה" – שאינו מוכרח כזה כלל וכלל.

[ואין סתירה לזה מהענין ד"למעשה ידיך תכסוף"⁸⁵ – שהרי ענין זה גופא אינו אלא מכיון שכך עלה ברצונו ית', ולא מפני ההכרח ח"ו, שהרי הקב"ה אינו מוכרח בשום דבר⁸⁶ (כמדובר בארוכה בהתווערות שלפנ"ז⁸⁷).

וזהו הקשר עם כללות הענין ד"צום ויום רצון לה", "צום אבחרהו" – בחי' הרצון דלמעלה, עד לענין הבחירה שלמעלה גם מהענין דעלה ברצונו ית', שאינו מוכרח בשום דבר, כי אם מפני הבחירה כו'.

ולכן, כדי לגלות את הענין ד"צום ויום רצון לה", עד ל"צום אבחרהו" – יש להוסיף במצות הצדקה, שהיא מעין ודוגמת "מצות ה' ממש". בתורת צדקה וחסד חנם, מצד הרצון והבחירה דלמעלה.

ובהתאם לכך, יחלקו ע"י ה"טנקיסטים" – כרגיל בכינוסים כאלו – שטר של דולר לכל אחד ואחת מהנמצאים כאן, על מנת לתת לצדקה, וכל המוסיף מדילי – חבוא עליו ברכה.

יב. ויה"ר שבעגלא דידן ממש נזכה לענין ד"סמך .. אל ירושלים" למעליותא, באופן ד"סומך נופלים",

ע"י השלמת העבודה דהפיכת העולם והסתר וחושך הגלות ומיררות הגלות – לנהורא ומיתקא, היינו, שהמצב ד"החושך יכסה ארץ"⁸⁸ פועל אך ורק הוספה ב"נג מצוה ותורה אור"¹⁰, כיתרון האור מן החושך¹⁷, אשר, עי"ן מהפכים את חושך הגלות לאור גדול ביותר, כאמור, "לילה כיום יאיר".

וכל זה – במהרה כימינו ממש, ובפשטות ממש, בעוה"ז הגשמי, אשר, עם היותו תחתון שאין תחתון למטה ממנו, הרי דוקא בו בחר הקב"ה ששם תהי' דידתו ית', ומכיון שכן, צריך הדבר לבוא בגלוי (לא רק בעולם העשי' הרוחני, אלא) גם ובעיקר בעולם העשי' הגשמי.

ובנוגע לעוה"ז החומרי – הרי לאחרי עבודתם של ישראל בלימוד התורה וקיום המצוות, בודאי נתבטל כבר ענין החומריות.

ובלשון הירוע של ארמו"ר הוקן (כפי שנתפרסם ע"י כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורגו⁸⁹) שהקב"ה נותן לבני"גשמיות, והם עושים מגשמיות ורחניות, ומכיון שכן, הרי בודאי שלפנ"ז ביטלו כבר את ענין החומריות,

ולא עוד, אלא שהסרת וביטול החומריות גופא הוא – לא בדרך שבירה, כי אם בדרך בירור וזיכוך, כידוע תורת הבעש"ט⁹⁰ בפירוש הכתוב⁹¹ "כי תראה חומר שונאך", שלמרות שה"חומר" ("חמור"), הן חומר הגוף והן חומר העולם, הוא "שונאך"⁹², ובמילא, יש צורך להסיר את ה"חומריות", שהיא רק "גשמי" – אעפ"כ, אין דרך העבודה לשבור את החומריות ע"י סיגופים ותעניות.

[עבודה זו אינה אלא בדרך עראי, ולצורך מעמד ומצב ארעי בלבד; אבל מצבו הרגיל של יהודי הוא – שגם "גופא דלהון קדישא" (כנ"ל ס"ט), גוף בריא ושלם דוקא⁹³].

כי אם – "עוזב תעזוב עמו" – באופן של בירור וזיכוך דוקא. ולהוסיף, שכן הוא גם בנוגע לענין ד"סמך מלך בבל אל ירושלים" – שהעבודה היא "עמו", כאמור, שמהפכים את החושך עצמו לאור הכי גדול, ובנדוד, שעל ידו יחד עמו בונים את ירושלים, ובאופן נעלה יותר ממה שהיתה לפנ"ז – "פרזות תשב ירושלים"⁹⁴.

אין דמיון ופירוש
הוא חייב לנו לענין
הוא חייב לנו לענין
הוא חייב לנו לענין
הוא חייב לנו לענין

א

ובפשטות – גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו,
שאז יוצאים כל בני מהגלות, "בנערינו ובזקנינו גו' בכנינו
ובבנותינו"⁹⁵, עד שאפילו יהודי אחד לא ישאר בגלות⁹⁶,
ו"כספם וזהבם אתם"⁹⁷, כולל כסף וזהב רוחניים – אהבה ויראה⁹⁸,
הכוללים את כל רמ"ח מ"ע ושס"ה מל"ת⁹⁹, כולל העבודה בעניני העולם, "כל
מעשיך יהיו לשם שמים"¹⁰⁰ ו"בכל דרכיך דעה"¹⁰¹,
וברגע כמימרא – נמצאים כולם בארצנו הקדושה, "ארץ אשר גו' תמיד
עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה"¹⁰²,
ושם גופא – בירושלים עיר הקודש, כפי שהיא בכל התוקף, מוקפת
חומה – "אני אהי' לה . . חומת אש סביב"¹⁰³, וביחד עם זה – "פרות תשב
ירושלים",
ושם גופא – "כהר הקודש בירושלים"¹⁰⁴, ובבית המקדש.
יג. וכדי לזרו ולמהר כל זה עוד יותר – יש להוסיף במעשינו ועבודתינו
בכלל,
ובמיוחד בענין שהזמן גרמא – כמדובר לאחרונה¹⁰⁵ (וכפרט
בהתוועדות שלפנ"י¹⁰⁶) להשלים את כל הענינים השייכים לעשרה בטבת,
באופן שבמוצאי היום יוכלו לגשת מיד לטידור ועריכת החומר באופן של
פירסום, "מצוה לפרסם עושי מצוה"¹⁰⁷ – הן בנוגע ל"כוללים" לזקנים
וזקנות, הן בנוגע לצבאות-השם, והן בנוגע לכל בני בגילים שביניהם ע"י כל
הפעולות של "בתי-חב"ד".
והעיקר, שע"י ההוספה בפעולות של "בתי-חב"ד", כולל ובמיוחד הקמת
"בתי-חב"ד" חדשים – ממהרים עוד יותר את הענין ד"ויעש להם בתים"¹⁰⁸,
כפירוש רש"י (לבן חמש למקרא): "בתי כהונה ולוי' ומלכות".
כמהרה בימינו ממש, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו,
[כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן שטרות של דולר ל"טנקיסטים" שיחיו, כדי
לחלקם בין הנאספים שיחיו – על מנת לתת לצדקה, בהוספה מדילי"].

התאגדות
רע
למחנה

מזכרת מנישואי שלום ודבורה לאה שיחיו קלמנסון – י"א טבת ה'תשפ"ב

בס"ד. שיחת יום א' פ' ויחי,
עשרה בטבת – הפך לשמחה – ה'תשמ"ו.
— בבית הכנסת, לאחר תפלת מנחה —

א. בהמשך למדובר מידי שנה בשנה אודות, מנהג ישראל לומר, דברי כבושין ביום התענית, ובנדוד, התענית דעשרה בטבת — הנה בנוגע לכללות הענין דעשרה בטבת בכל שנה ושנה דובר כבר בשנים שלפני, וחלק מהדברים נדפס כבר, ולכן, אין צורך לחזור על כל פרטי הדברים, כי אם נקודות בלבד: ובעיקר יש להאריך בענינים השייכים במיוחד לעשרה בטבת בקביעות שנה זו, כדלקמן.

ובהקדמה — שגם הענינים השייכים לקביעות מיוחדות מהווים הוראה על כל הזמנים (גם כאשר הקביעות היא באופן אחר), אבל אעפ"כ, עיקר ההדגשה על ההוראה מקביעות מיוחדת היא באותה קביעות ממש:

כאשר למדים הוראה מקביעות מיוחדת — הרי הוראה זו היא הוראה בתורה, ומכיון שהתורה היא נצחית, מובן, שזוהי הוראה נצחית על כל הזמנים כולם (כפי הענינים שבהם נאמר בפירוש, חוקת עולם, וכיו"ב), ולכן, הוראה זו היא בכל התוקף גם כאשר הקביעות היא באופן אחר:

אמנם, מכיון שכל עניני התורה הם בתכלית הדיוק, הרי עצם העובדה שהתורה בחרה ללמדנו הוראה זו מקביעות מיוחדת, מוכיחה, שבקביעות כזו ישנה הדגשה יתירה בנוגע להוראה זו, מכיון שבקביעות כזו נתפרש ונתגלה הענין, משאי"כ בשאר השנים, הרי זה בתור לימוד שלמדים ממקום אחר.

[דוגמא לדבר — בנגלה תורה: כאשר למדים דין מסויים, שנתפרש במקום פלוני, גם בנוגע לענינים נוספים (בי"א מדות שהתורה נדרשת בהן) — הרי אעפ"כ שגם בענינים אלו ישנו כל תוקף הדין, אעפ"כ, ישנם חילוקים (גם להלכה בפועל) בין הדבר שבו נאמר דין זה בפירוש, לגבי אלו שנלמדין ממנו].

ובנוגע לעניננו:

גם ההוראות שלמדים מהקביעות דעשרה בטבת בשנים שלפני (כפי שכבר נדפסו) — שייכות לעשרה בטבת בשנה זו, וכמו כן ההוראה מהקביעות דעשרה בטבת בשנה זו — שייכת (כל שאר השנים):

אבל אעפ"כ, מכיון שבכל שנה ושנה עיקר ההדגשה היא על ההוראה מהקביעות המיוחדת דשנה ההיא — לכן, יש להתעכב על הענין המיוחד דעשרה בטבת בקביעות שנה זו (כדל-קמן), וכאמור, על מנת ללמוד הוראה זו גם על כל השנים הבאות.

ב. ולהעיר, שגם לאחר ביאת משיח צדקנו (שבדאי יבוא במהרה בימינו ממש), שאז יבטל כל עניני הצומות — יהיו הוראות אלו בתקפן, שהרי הוראות אלו הם הוראות התורה, והתורה היא נצחית.

(*) תרגום מאידית.

- ראה לקושי ח"כ ע' 352. ושיי.
- שיחת עשרה בטבת תשל"ח (לקושי שם ע' 360 ואילך). תש"ט (שם ע' 518 ואילך). תשמ"א (שם ע' 526 ואילך). תשמ"ג (לקושי עשרה בטבת תשד"ט). תשמ"ה (התועודות ח"א ע' 998 ואילך).
- תנא רפ"ז. וראה רמב"ם הל' יסוה"ת רפ"ט. הל' מעשה הרבנות ספ"ב. הל' מלכים פ"א סוף ה"ג.
- ח"י יומא ג, ב. חינוך מצוה שש. וראה אנציקלופדיית כרך ד ע' קא. ושיי. וראה גם לקושי ח"א ע' 241.

ובמכ"ש וק"ו: אם עניני התורה הם בתוקף נצחי גם עתה, כאשר כללות ענין הזמן הוא בגדרי התחלוקת ושנינו (כשם שכללות העולם הוא באופן של שנינו כו', ועד — „עלמא דשיקרא“) — הרי עאכ"כ שהם בקיום נצחי לאחר ביאת משיח צדקנו (כולל — לאחר התקופה הראשונה עלי נאמר, אין בין העוה"ז לימות המשיח אלא שעבוד מלכות בלבד), גם לאחר השלימות דימות המשיח). כאשר, גם הזמן (גופא) יהי בבחי' נצחיות דא"ס שלמעלה מן הזמן ממש.

אלא שלעתיד לבוא תהי הוראה רק בנוגע לחלק הטוב והעילוי דעניני הצומות (ובנדוד, עשרה בטבת), ואדרבה — ביתר שאת כו'.

והענין בזה:

החיודש דימות המשיח הוא — בשתיים:

(א) בקו ד, סור מרע"ה, שלילת כל ענינים בלתי-רצויים, כמ"ש, את רוח הטומאה אעביר מן הארץ, ובלשון הרמב"ם בסיום וחותם ספרו: „באותו הזמן לא יהי שם לא רעב ולא מלחמה ולא קנאה וכו'“.

(ב) בקו ד, ועשה טוב"ה, להוסיף באור ד, תורה אור"ה — כהמשך דברי הרמב"ם: „ולא יהי עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד“, ועאכ"כ בני — „היו ישראל חכמים גדולים... וישגו דעת בוראם כפי כח האדם, ויתירה מזה — כפי שמשיח, שנאמר" כי מלאה הארץ דעה את ה' נמים לים מכתים“, היינו, לא רק „כפי כח האדם“, כי אם באופן ש, דעה את ה' מקיפה ומכסה את כל מציאותו של האדם, בדוגמת מי הים שמכסים את מציאותם של כל הברואים שבים (ריבוי עינים של ברואים, ובהם ברואים גדולים כו'), עד שהם באופן של „אין סוף“ (מים שאין להם סוף) ביחס לברואים שבים, ודוגמתו בהשגת הבורא — עד לאופן שבאין-ערוך לגמרי לכח האדם.

ודוגמתו בחידוש דימות המשיח בענין הצומות, אשר, ע"פ פס"ד הרמב"ם (פס"ד להלכה, בספר שענינו „הלכות הלכות“⁽¹⁾) — ישנם בזה ב' ענינים: (א) כל הצומות האלו עתידים ליבטל לימות המשיח, היינו, ביטול הענין הבלתי-רצוי שבצומות, (ב) וכמו כן יהי חידוש בענין הטוב שבצומות, כהמשך דברי הרמב"ם: „ולא עוד, אלא שהם עתידים להיות ימים טובים יומי ששון ושמחה, שנאמר" כה אמר ה' צבאות צום הרביעי ג' וצום העשירי יהי לבית יהודה לששון ולשמחה ולמועדים טובים“, ועד כדי כך, שימים טובים אלו יהיו בעילוי גדול יותר מאשר ימים טובים ע"ד הרגיל, מכיון שבאו ע"י הפיכת הצומות, כיתרון האור מן החושך“.

- ברכות לז, ב. רמב"ם הל' תשובה ספ"ט. הל' מלכים פ"ב ה"ב.
- ראה לקושי חט"ז ס"ע 417 ואילך. לקושי כו"ב תשמ"ה ס"ט ואילך.
- ע"י שער ר"ה פ"ז.
- לשון הכתוב — תהלים לז, טו.
- זכרי יג, ב.
- משלי ג, כג.
- ישעי יא, ט.
- יבמות קכא, א. רמב"ם הל' גירושין פ"ג ה"ג.
- הל' תענית בסופו.
- לשון הרמב"ם בהקדמתו לספר הי"ד (קרבן למופה).
- ראה לקושי חט"ז ע' 413 ואילך.
- זכרי ח, ט.
- לשון הכתוב — קהלת ב, ג.

מזכרת מנישואי שלום ודבורה לאה שיחיו קלמנסון - י"א טבת ה'תשפ"ב

ועפ"י מובן שפיר שכל ההוראות דימי הצומות (ובנדודי, עשרה בטבת) יהיו בתקופה גם לאחר ביאת משיח צדקנו - בנוגע לענין הטוב שבהם, ואדרבה, ביתר שאת וביתר עוז.

ג. בנוגע לתוכן ונקודת כללות הענין דעשרה בטבת - ישנו לכל לראש הענין המשותף בכל ד' התעניות, ונוסף לזה ישנו גם ענינו המיוחד של עשרה בטבת, שבו, לכל תענית ישנה סיבה שונה שגרמה לתענית, ובהתאם לכך ישלף גם שניו במסכת ותוצאה דתענית זה. ובנוגע לשניהם (הן הענין המשותף בכל התעניות והן הענין המיוחד דעשרה בטבת) - יש להסתכל בתורה (אסתכל באורייתא¹⁸), תורה אור¹⁹, החל מתושב"כ, וביתר שאת - בחושב"ע, פירושה, שיהא דתושב"כ (כלשון הרמב"ם²⁰).

הענין המשותף לכל התעניות הוא - כלשון הכתוב²¹: צום ויום רצון לה', וכפי שמבאר אדמור"ר הזקן באגה"ת²² ש'הצום הנרצה הוא יום רצון', ומכיון שכל ישראל בחוקת כשרות²³, הרי בוודאי שענין הצום אצלם הוא באופן הרצון, צום הנרצה, שהוא יום רצון לה'.

ויש להוסיף, שבכתוב נאמר (לא רק צום ויום רצון לה', אלא) גם צום אבחרהו²⁴:

ענין הבחירה²⁵ (אבחרהו) הוא למעלה מענין הרצון (יום רצון לה'), כפי שראויים במושג אצל אדם התחתון שכן הבחירה הוא למעלה מכל הרצון, ובפשטות: הבחירה קובעת את הרצון (ולא להיפך, שכן, כאשר הבחירה היא מפני הרצון, אין זו בחירה אמיתית), כלומר, כאשר בוחר בדבר (בבחירה אמיתית) - הרי זה פועל גם על הרצון, וכן על כל שאר הכחות שלמה מהו, עד למעשה בפועל. ומהו מובן גם בנוגע לאדם העליון (שהרי כל הענינים דלמטה, נשתלשלו מהו²⁶ - מהענינים כפי שהם למעלה, ועד שנקרא 'אדם ע"ש אדמה לעליון'²⁷), שהענין ד'צום אבחרהו' הוא למעלה מהענין ד'צום ויום רצון לה'.

ונמצא, שכאשר מנצלים את ענין הצום כדבעי, צום הנרצה - הרי זה לא רק צום ויום רצון לה', אלא גם צום אבחרהו.

וענינו הפרטי של עשרה בטבת הוא - סמך מלך בכל אל ירושלים²⁸, אשר, ענין זה הי' נתינת מקום, פתיחה והתחלה לכל שאר המאורעות שלאח"י שבגללם נקבעו שאר הצומות (מכיון שלא עשו תשובה בינתיים).

ויש לומר, שזהו הטעם לחומר המיוחד שמצינו בעשרה בטבת, כדברי האבודרהם²⁹ (שהובאו גם בב"י³⁰)

18) זחאי קלר, סע"א. ח"ב קסא, רע"ב. וראה ביר בתחלתו.
19) בהקדמתו לספר הי"ד (בתחלתו).
20) ישע"י נ"ה.
21) ספ"ב.
22) רמב"ם הל' קדוה"ח פ"ב ה"ב. וראה גם הל' סו"ת פ"ג.
23) ישע"י שם, ה"ו.
24) ראה לקי"ש ח"א ע"ב 5. ושי.
25) ראה תניא פ"ג.
26) ראה של"ה ג, רע"א, כ, ב, רסח, ב, שא, ב.
27) עש"מ מאמר א"ח ח"ב פ"ג.
28) יחזקאל כד, ב. וראה רמב"ם הל' תעניות פ"ה ה"ב.
29) הל' תעניות.
30) א"ח סתק"ב.

ואפילו הי' (עשרה בטבת) חל בשבת (בזמן שהיו מקדשיו ע"פ הרא"י) לא היו יכולין לדחותו ליום אחר, מפני שנאמר בוי"ב בעצם היום הזה, כמו ביום הכפרים³¹, וטעם הדבר (שהרי אין כל הכרח לומר שזהו"ע של 'חוקה', ללא כל טעם) - בפשטות - מכיון שהמאורע ד, סמך מלך בכל אל ירושלים³² מהוה התחלה לכל שאר המאורעות שבגללם נקבעו שאר הצומות (כמדובר בארוכה בשנים שלפנ"ו³³).

ומכיון שמצינו חומר מיוחד בעשרה בטבת לגבי שאר הצומות, מובן, שכן הוא גם בנוגע לענין הטוב דעשרה בטבת:

הן הענין הטוב המשותף בכל הצומות, צום ויום רצון לה', צום אבחרהו, ועד לתכלית השלימות דהפיכת הצומות, 'לששון ולשמחה ולמועדים טובים' - מודגש יותר בעשרה בטבת,

והן הענין הטוב שבמאורע הפרטי דעשרה בטבת, סמך מלך בכל אל ירושלים, אשר, הנהוגה בזה היא, שיע"י תבוא ירושלים לשלימות נעלית יותר, סמך גר", מלשון 'סמך נופלים' (כמדובר בארוכה בשנים שלפנ"ו³⁴) - שגם ענין זה מודגש יותר מהענין הטוב במאורעות הפרטיים דשאר הצומות.

ד. והנה, נוסף על הענין הכללי דעשרה בטבת בכל שנה ושנה, ישנם ענינים מיוחדים המודגשים בקביעות שנה זו - שעשרה בטבת חל ביום ראשון בשבוע, ובוה גופא - ביום ראשון בשבוע דפרשת יח"י.

ובהתאם לכך, ישנה הוראה מיוחדת מהקביעות ביום ראשון בשבוע, וכמו כן הוראה מיוחדת מפרשת השבוע, תורת אדמור"ר הזקן³⁵ שצריכים 'לחיות' עם הזמן, כלומר, לחיות עם ההוראות שלמדים מפרשת השבוע, ובמיוחד - מחלק הפרשה השייר ליום זה, ובנדודי, החלק ד, ראשון' (מהתחלת הפרשה עד שני).

ובכן, האמור לעיל אודות החומר המיוחד דעשרה בטבת, שאפילו הי' חל בשבת לא היו יכולין לדחותו ליום אחר³⁶, וכן הענין הטוב ד, סמך מלך בכל אל ירושלים, מלשון 'סמך נופלים' - הרי ענינם אלו הם בהדגשה יתירה בקביעות שנה זו; החומר דעשרה בטבת שלא הי' נדחה מפני השבת - מודגש בקביעות דעשרה בטבת ביום ראשון בשבוע, והענין הטוב ד, סמך מלך בכל אל ירושלים, מלשון 'סמך נופלים' - מודגש בהוראה דפרשת השבוע והיום, כדלקמן.

ה. העילוי דעשרה בטבת כשחל ביום ראשון בשבוע - יש לבאר ע"פ מה שמצינו בנוגע לתעניות ד'אנשי מעמד³⁷:

אי אפשר שיהי' קרבנו של אדם קרב והוא אינו עומד על גביו, וקרבות הציבור (החל מקרבן תמיד, פעמיים בכל יום) הן קרבן של כל ישראל, ואי אפשר שיהיו ישראל כולו עומדים בעזרה בשעת קרבן, לפיכך תקנו נביאים הראשונים שיבררו מירשאל כשרים

30) לקי"ש חט"ז ס"ע 420. ואל"ך, ח"ב ע' 354.
התועדויות תש"ה ח"ב ע' 1002. ואל"ך.
31) לקי"ש ח"ב ע' 518. ואל"ך, לקי"ש עשרה בטבת תשרי ס"ג. התועדויות שם ס"ע 1013.
32) היום יום - ב' חשוו. סה"ש תש"ב ס"ע 29. ואל"ך.
33) תענית רפ"ד (ובגמרא שם). רמב"ם הל' כל המקדש רפ"ז.

דקדוק ד'אנשי מעמד

ע"פ לזכרון

24* 9.13.1

ה'אנשי מעמד' (ה'אנשי מעמד')

מזכרת מנישואי שלום ודבורה לאה שיחיו קלמנסון - י"א טבת ה'תשפ"ב

הגוף הוא כנגד ד' אותיות שם הוי"ו, הרי ב' ראשי עצמו ישנם כבר ד' ענינים שהם כנגד ד' אותיות שם הוי"ו.

ובכן, התחלת ה'ראש' הפרשה (השייכת במיוחד ליום ראשון) היא: ויחי יעקב בארץ מצרים. ובענין זה מודגש שכל ירידת הגלות אינה אלא כדי לבוא לעילוי גדול יותר (כדלקמן בארוכה), ולכן, בקביעות כזו מודגש ביותר שכל הענין ד'סמך מלך בכל אל ירושלים' (ענינו הפרטי של עשרה בטבת, המהווה גם התחלה לכל המאורעות דשאר הצומות) אינו אלא כדי לבוא לעילוי גדול יותר, כדלקמן.

ז. תוכן ונקודת הענין ד'ויחי יעקב בארץ מצרים' - שגם ב'ארץ מצרים', מקום הגלות, ה' הענין ד'ויחי יעקב', חיים אמיתיים, ויחי' ע"פ תורת-אמה, ובפרט בנוגע ליעקב אבינו, שמדחו מדת האמת, בריח התיכון המברית מן הקצה אל הקצה, ללא כל שינוי כוונתו. ולא עוד, אלא שכל הירידה למצרים לא היתה אלא כדי שיהי' העילוי ד'ויחי יעקב בארץ מצרים' שבע עשרה שנה, שכן, י"ז השנים - בנימטלא, טוב' - שחי יעקב בארץ מצרים היו מבחור שנוחיו.⁴⁰

ועד כדי כך, שיי' השנים שחי בארץ מצרים היו טובים יותר מי"ז שנים ד'יוסף בן שבע עשרה שנה' - כולל גם אותם שנים (לאחרי שחזר לארץ כנען עד שנמכר יוסף למצרים) שבהם ישב יעקב בשלוה - כדאיתא בזהר' שמלבד י"ז השנים ד'יוסף בן שבע עשרה שנה', קביה ירב ל' שבע עשרה שני אחרני דאתקיים צערא דמצרים בחדו ביקרא ובשלימו דכלא, ובהר דפרשתנו: הא לך שבע עשרה שני אחרני כענוגין ותפנוקין והנאות וכיסופין, ההי' ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה.

וכמדובר כמ"ס שמכיון שביקש יעקב לישב בשלוה' - בודאי שבקשה זו נתקיימה בפועל, שפ' מלבד - ישיבתו בשלוה לאחר שחזר לארץ כנען עד שהי' יוסף בן י"ז שנה, הרב גם הענין ד'קפץ עליו רגזו של יוסף', וכל פרטי השתלשלות המאורעות עד לירידה למצרים - אינו אלא כדי שיעי' יבוא לתכלית העילוי ד'ויחי יעקב' (כמוזכר גם בהתוועדות שלפניו).⁴¹

ח. ויש להוסיף, שענין זה נתגלה ונתבאר גם באופן המובן לתינוק:

ידוע' הסיפור אודות שאלתו של הצ"צ - בהיותו ילד שלמד בחדר - לוקנו אדמור"ר הזקן: היתכן שיעקב אבינו, בחיר האבות, יהיו מבחר שנות חייו י"ז שנה שגר בארץ מצרים, ערות' הארץ? והסביר לו אדמור"ר הזקן את

ויראי חטא, ויהיו שלוחי כל ישראל לעמוד על הקרבות, והם הנקראים אנשי מעמד, וחלקו אותם כיד מעמדות, כמנין משמרות כהונה ולי"ו.

והנה, בין עניני העבודה ד'אנשי מעמד' - יהיו מתפללין על קרבן אחיהם שיתקבל ברצונו, וכמו כן היו מתעניין, שכן, ע"י הצום פועלים עילוי מיוחד (כנ"ל מדברי אדמור"ר הזקן באגה"ת).

אמנם, תעניות אלו היו רק, ארבעה ימים בשבוע, מיום ב' ועד יום חמישי, ולא היו מתעניין ערב שבת מפני כבוד השבת, ולא באחד בשבת כדי שלא יצאו ממנוחה וענוג (מצוה), לענוג כענוג אכילה ושתייה' ליגיעה ותענית.

כלומר: למרות גדול העילוי דענין התענית - הרי ביום ראשון הסמוך לשבת, אי-אפשר להתענות מצד ההגבלות שבהם נברא האדם ע"י הקביה, שאין בכחו לצאת. מעונג שבת לצום, ועד כדי כך, שאפילו, אנשי מעמד, אשר, להיותם באי-כח של כל ישראל, בודאי יש להם כחות מיוחדים כו' - אעפ"כ, אין בכחם לצאת, מעונג שבת לצום.

ונמצא, שכאשר יום התענית (עשרה בטבת) חל, באחד בשבת, ושנו חיוב להתענות בו, אעפ" שיעי', יצאו מענוג שבת לצום - הרי זה מורה על גדול מעלת התענית: (א) מכיון שצער התענית גדול יותר מפני היציאה, מעונג שבת לצום - הרי גם העילוי שבתענית (צום ויום רצון לה', צום אבחרהו') הוא באופן נעלה יותר, (ב) מעין ודוגמת התומר (ובטילא - העילוי) המיוחד דעשרה בטבת, שאפילו ה' חל בשבת לא היו יכולין לז'חותו ליום אחר.

ו. ביאור ההוראה דפרשת השבוע והיום, ושייכותה המיוחדת לתוכן הענין דעשרה בטבת, סמך מלך בכל אל ירושלים' ובהקדמה:

בפרישת השבוע, וכן בחלק הפרשה דיום ראשון - ישנם כו"כ ענינים. אמנם, כל ענינים אלו כוללים בהתחלת הפרשה, שהיא גם ה'ראש' הפרשה, ע"ד ובדוגמת ה'ראש' שכולל את כל פרטי הענינים השייכים ל'ראש' זה (שהוא ה'ראש' שלהם).

ויש להוסיף, ש'ראש' הפרשה כולל מיוחד את החלק הראשון שבפרשה (החלק השיד ליום ראשון) - ששמו 'ראשון', הוא גם מלשון 'ראש', היינו, שבו מתגלה עיקר התוקף והשטורעם' של ה'ראש' יותר מבשאר חלקי הפרשה, ובמילא, 'ראש' הפרשה שידך במיוחד לחלק ה'ראשון' שבפרשה (השיעור דיום ראשון).

[דוגמא לדבר - ב'ראש' שבאדם, שעם היותו כולל ומנהיג את כל אברי הגוף, אעפ"כ, עיקר התוקף והשטורעם' דענין ה'ראש' הוא ב'ראש' כפשוטו, שבו נמצאים ד' החושים המעולים - ראי' ושמיעה ריח ודיבור, שהם כנגד ד' אותיות שם הוי"ו (ראי' ושמיעה - כנגד י"ה, ריח - כנגד אות ו' (והו' א') הטעמים לכך שהחוטם הוא בציוור של קו, אות ואי', ודיבור - כנגד ה"א אחרונה], כלומר, נוסף לכך שציוור כל

(31) תענית כו, ב.
(35) רמב"ם הל' שבת פ"ל ה"א:ו. שיע' אדה"ו ריש הל' שבת.
(36) זח"י רמב"ם, ב. תפוז' ת"ע (קכב, סע"א). ע"ח שער אח"ס פ"א, ר"ח שער הקדושה רפ"ח.

מזכרת מנישואי שלום ודבורה לאה שיחיו קלמנסון - י"א טבת ה'תשפ"ב

ויתרה מזה — אפילו מאות אחת בתורה (כמובא בדרושי חסידות⁶⁰).

ובפני ההוראה ד'יחי יעקב בארץ מצרים, עם היוהה הוראה נצחית בכל הזמנים, מודגשת היא במיוחד בנוגע לזמן ד'עקבות משיחא', ובפרט בעקבתא דעקבתא דמשיחא, שבזמן זה, הענין ד'ארץ מצרים' — כל המלכיות נקראו ע"ש מצרים ע"ש שהם מצירות לישראל⁶² — הוא בתוקף הכי גדול.

ועל זה באה ההוראה ד'יחי יעקב בארץ מצרים':

ענינו של יעקב הוא — שגשמתו . . . כלולה מכל הנשמות שבישראל מעולם ועד עולם⁶³. ומה מובן, שהענין ד'יחי יעקב בארץ מצרים' שייך לכאורה מישראל.

והענין בזה — שיהודי צריך לדעת שמה שהקביה הכניסו ל'ארץ מצרים', מעמד ומצב של גלות (כפתגם כ"ק מר"ח אדמו"ר נשיא דורנו⁶⁴): לא מרצוננו גלינו מארץ ישראל . . . אינו מלכנו ית' הגלנו כו'. אין זה כדי לייגע אותו ח"ו — דבר מושלל לגמרי (הן בנוגע ליגיעה גשמית, ועאכ"כ בנוגע ליגיעה רוחנית, עיקר מציאותו של יהודי, גשמתם עיקר וגופם טפלי⁶⁵): הכוונה היחידה בירידת הגלות — כדי לבוא לעילוי גדול יותר, וזהו גופא, ככל שהירידה היא למטה יותר, עד לעקבתא דעקבתא דמשיחא — הרי זה כדי לבוא לעילוי הכי גדול!

ולא עוד, אלא שענין העלי' (בכללותו) ישנו תיכף ומיד — יוחי יעקב בארץ מצרים':

מכיון שכל תכלית הכוונה בירידת הגלות אינה אלא כדי לבוא לעילוי גדול יותר — הרי לא יתכן (ואין כל סיבה) שיצטרפו להמתין משך זמן עד שיבוא העילוי, שכן, בנוגע לכל עניני יהדות, תורה ומצוות, אין דבר שיכול לעכב ולמנוע כו'. ובמילא, כשישנה הסיבה (ירידת הגלות) בא מיד המסובב — העילוי.

מה שנמצאים בגלות ברגע שלאח"כ — הרי זה מפני שהקביה רוצה שיבוא לעילוי גדול יותר, ובגלל זה, מעכב את בני' עוד רגע בגלות (בברגע קטן עובתיר⁶⁷): אבל אעפ"כ, העילוי שנעשה ע"י הירידה ברגע שלפניו — ישנו כבר!

וכמדובר בארוכה בהתועודות דשבת קודש⁶⁸ [אשר, מלבד היותו ערב עשירי בטבת, הרי גם תשעה בטבת עצמו קשור עם עשרה בטבת, כמדוגש הקשר ביניהם בסליחות דעשרה בטבת] שעילוי זה ישנו כבר תיכף ומיד בעת העבודה, ובוה גופא — לא רק כפיאור הידוע של אדמו"ר מהר"ש⁶⁹ [שענינו, לכתחילה אריבער⁷⁰] ע"פ המשל לאדם שנותנים בידו תיבה סגורה ונעולה עם אבנים טובות ומרגליות, ונותנים בידו גם את

ביאור הענין באותיות פשוטות שנתקבלו בשכלו ונעשו דם ובשר כבשרו⁷¹ — למרות היותו ילד קטן, כמה שנים לפני שנעשה בר'דעת (כאשר נעשה בן י"ג שנה⁷², שאז נחייב בכל עניני התורה ומצוות).

ולהעיר, אף ששאלה זו נשאלה ע"י הצי' בהיותו במצב של קטנות המוחין, ובהתאם לכך ה' המענה של אדמו"ר הוקן, באופן המובן גם במצב של קטנות המוחין — אעפ"כ, יש בזה כל העומק הכי נעלה השייך לתורתו של אדמו"ר הוקן, נשמה חדשה⁷³, וכן הענין ד'שני אור', החיבור דתורת הנגלה ותורת הנסתר כפי שבאים בחיבה אחת⁷⁴.

אמנם, ביאור זה נאמר באותיות פשוטות המובנות גם לקטן, ובלשון הכתובי: "הנוך לנער על פי דרכו", שהרי בביאור זה לא נכללו ענינים קשים ומסובכים בנגלה דתורה, ועאכ"כ בפנימיות התורה, כי אם, על פי דרכו של קטן:

אבל אעפ"כ, הרי כללות הענין ד'הנוך לנער על פי דרכו' מהוה היסוד לכל הענינים שלאח"כ, כהמשך הכתוב: "גם כי זקין לא יסור ממנה", כלומר, אעפ"כ שלכאורה, "מדכתיב על פי דרכו, משמע, שאינה דרך האמת לאמיתו, ואיך, מאי מעלותא שגם כי זקין לא יסור ממנה" (כפי ששואל אדמו"ר הוקן בספר תניא קדישא⁷⁵), הרי הביאור בזה — בפשוטות — שלולי זאת לא ה' מגיע לעילוי ד'גם כי זקין", וכן הוא בנוגע ללימוד התורה, שהעילוי ד'כי זקין', נעשית קנינו, תורה דילי⁷⁶, נקראת על שמו⁷⁷ — אינו אלא אחרי הקדמת לימוד התורה בטנותו, בהיותו, נער.

ובעומק יותר — שגם בלימוד ד'נער', לימוד ע"ד הפשט, ישנו צד כל העומק דאופני הלימוד שלמעלה מזה, עד לתכלית העילוי, שכן, כל אופני הלימוד שבתורה, פשט רמז דרוש וסוד, שהם כנגד ד' עולמות אביע' (שהרי התורה היא בכל העולמות — תורה דאצילות, תורה דבריאה, תורה דיצירה ותורה דעשי'⁷⁸), הם "תורה אחת", היינו, שאותו ענין בתורה כפי שהוא בתכלית העילוי, ריון דריון, עד כפי שהענין הוא בעצמותו ומהותו ית' — הוא הוא הענין שנמשך ומתגלה גם בחלק הפשוט שבתורה, בעולם העשי' הגשמי, עוה"ז התחתון שאין תחתו למטה ממנו, אשר במקום זה דוקא נתאוה הקביה להיות לו ית' דירה בתחתונים⁷⁹.

ט. והנה, התיבות יוחי יעקב בארץ מצרים' מהווים לימוד והוראה בעבודת האדם לקונו (ככל עניני התורה, ולשון הוראה⁸⁰), כפי שמצינו שלמדים כו"כ ענינים אפילו מתיבה אחת בתורה,

49) ראה תניא פ"ה.
50) ראה קונטרס התפלה פ"ה. סה"מ עת"ר ע' קטן. המשך עת"ר ח"ג ע' ארכ"ב.
51) סה"מ תשי"ז ע' 266. לקי"ד ח"ג תעת, א ואל"ק. סה"מ תשי"ז ע' 127 ואל"ק.
52) ראה לקי"ד ח"ג ע' 37. ושי"נ.
53) משלי כ"ב.
54) תיגור קטן בתחלתו.
55) קידושיו ל"ב. ב. תרי"כ ופרשי' קדושים י"ט, לב. רמב"ם הל' תחת רפי"ז.
56) קידושיו ס"ט, רע"ב.
57) ע"ז י"ט, א.
58) ראה לקי"ד ח"ג ע' 187. ח"ט ע' 53. ח"א ע' 36. ושי"נ.
59) תנחומא נט, טא. במדבר פ"ג, ו. וראה תניא רפ"ח.

60) ראה רד"ק תהלים י"ט, ת. גוי"א ר"ס בראשית.
חז"י ג"ג, ב.
61) לקי"ת שמע"צ פ"ה, רע"א. ברכה צ"ה, ד. ובכ"מ.
62) ב"ר פט"ז, ה.
63) אנה"ק ס"ז.
64) לקי"ד ח"ד תרצ"ב, א. סה"מ קונטרסים ח"א קעה, ב. תרפ"ז ע' קצ"ו.
65) ראה תניא פכ"ט, רפ"ב. שעוה"א פ"ז, ובכ"מ.
66) ענין בביאור הפעולה דברכת כהנים — עד מהרה ירוח דברו' (לקי"ת ס"פ קרת, ובכ"מ).
67) ישעי' נ"ד, ו.
68) מאמר ד"ה יגש אליו יהודה.
69) סה"מ תרכ"ז ס"ע תלג ואל"ק. תרי"כ ריש ע' רט. ד"ה פור נתן תרפ"ב. וראה ד"ה באחי לבני תשי"א פ"ה, ושי"נ.
70) ראה אג"ק אדמו"ר מוהר"י"צ ח"א ע' תרי"ו. לקי"ד ח"א ע' 124. ועוד.

מזכרת מנישואי שלום ודבורה לאה שיחיו קלמנסון - י"א טבת ה'תשפ"ב

שמהפכים את הענין ד. סמך מלך בבל אל ירושלים" לסמיכה למעליה, "סמך" מלשון "סמך גופלים".

ובפשיטות - שע"ז ניתוסף חיזוק וסיוע לירושלים, כלומר, נוסף על העילוי והתוקף והחוק ד. ירושלים" מצד עצמה, הרי מכיון שכל ענין קדושה קשורים עם הקב"ה שהוא אין סוף, יכול להיות בהם עילוי גדול יותר עד אין סוף, ולכן, ישנו ציווי בתורה, תורת-חיים, "מעלין בקודש".

ועילוי זה נפעל, כאמור, ע"י הירידה ד. סמך מלך בבל אל ירושלים - יתרון האור מן החושך, ודוגמת נעשו לו (כזכות, ויתירה מזו) זכות" (ממש), עדי קיום היעוד, לילה כיום יאר, שהחושך עצמו יאר.

ע"י הקבלה לאתנפול תשובה אפוא ומרינו אפוא 78

(PE)

*

יא. והנה, כדי לגלות את הטוב והעילוי שבענין התענית, הן הענין הפרטי דעשרה בטבת, והן הענין הכללי דיום התענית, צום ויום רצון לה, צום אבחרה" - יש להוסיף במיוחד במצות הצדקה, כמנהג ישראל להרבות בצדקה (הן בכמות, והן באיכות) - ע"י סבר פנים יהוה כר"י ביום התענית.

והענין בזה: ידוע ביאור אדמו"ר הוקן באנה"ק שמי"ש, רחבה מצוותך מאד" קאי על מצות הצדקה, שהיא מצות ה' ממש, מה שהקב"ה בכבודו ובעצמו עושה תמיד להחיות העולמות... בתורת צדקה וחסד חנם.

ובפשיטות - שכל הענינים שעושה הקב"ה, הן כללות הענין דאצילת ובריאת ויצירת ועשיית העולמות, והן כל עניני המשכת טוב וחסד כו', אינם אלא בתורת צדקה, שהרי הקב"ה אינו חייב, ח"ו, לאף א' מאומה, ובמילא, אינו מוכרח להשפיע כו', כי אם, בתורת צדקה וחסד חנם.

וזהו גם הפירוש, לך הוי' הצדקה" - שאמיתת ענין הצדקה אינו אלא אצל הקב"ה:

כאשר יהודי מקיים מצות הצדקה, הרי גם כשקיומה בתכלית השלימות (שעושה זאת לא מפני שחייב לו משהו, טובה תחת טובה, ועכ"פ שיש לו רגש של התחייבות כלפיו מפני שהוא קרוב שלו, או שדר בעירו, עניי עירך קודמין" וכיריב, כי אם, באופן שאינו חייב לו מאומה, ולא עוד, אלא שאינו מכיר ומעולם לא ראהו), אין זה ענין של צדקה לאמיתותו - מכיון שישנו הכרח לדבר, שכן, לולי נתינה זו אינו יכול לקיים את ציווי הקב"ה, ובפרט ציווי הכי נעלה - "שקולה" צדקה כנגד כל המצוות!

- 76) ראה לקו"ת ראה כט, ד. ר"ה ס, ב. שה"ש ג. ובכ"פ.
- 77) ברכות כה, א. ושי"ג.
- 78) ראה זח"א ד, א.
- 79) יומא פו, ב.
- 80) תהלים קלט, יב.
- 81) ראה ספר הערכים חביד ע' אור ביחס לחושך ע' תקצו, ושי"ג. המשך תעריב ח"ג ע' אשמו.
- 82) רמב"ם הל' מתנות עניים פ"ה ה"ד. טושי"ע יריד סרמ"ט ס"ג.
- 83) ראה כ"ה החיים אורח מסק"ז סקט"ו. ושי"ג.
- 84) ס"י.
- 85) תהלים ק"ט, צו.
- 86) דניאל ט, י.
- 87) בי"ט ע"א, רע"א, רמב"ם שם פ"ז ה"ג, טושי"ע ח"מ רס"ז, שרי"ע אה"ז ריש הל' הלוואה.
- 88) בי"ב ט, א. ירושלמי פאה פ"א ה"א. וראה תניא פ"ז.

כידו חיבה סגורה ונעולה עם אננים טובות ומרגליות, ונתנים כידו גם את המפתח" שיוכל לפתוח את התיבה בכל עת שרצה, אלא יתירה מזה - שהתיבה אינה נעולה, ואפילו לא סגורה (כלא מנעול), ולא עוד, אלא שאין זה דבר המונח בתיבה כלל, כי אם דבר הגלוי!

ומה שהעולם נמצא במעמד ומצב שאינו מוכשר עדיין שיתגלה הדבר במציאות העולם, ויש צורך לבטל את חומריות העולם, ולפעול שגשמות העולם לא יעלים ויסתיר כו' - הרי כל זה אינו אלא בנוגע לגילוי בעולם: אבל בנוגע למציאותו של היהודי - הרי מכיון שעבד עבודתו בשלימות, בכל לבב ובכל נפשך ובכל מאדך", מובן, שאצלו מתגלה הדבר תיכף ומיד.

והכוונה בזה - לא רק שהדבר הוא בגילוי בנוגע לנשמתו, חלק אלקה ממעל ממש", אלא שהגילוי הוא גם בנוגע לגוף, שהרי הנשמה מח' ומנהיגה את הגוף על כל חלקיו, עד כדי כך, שגם הגוף של יהודי הוא גוף קדוש.

ובלשון ההר"י (שאומרים בעת ההשתטחות על קברי צדיקים, ובמיוחד (בנוגע אלינו) על ציון כ"ק מרח' אדמו"ר נשיא דורנו) גופא דלהון קדישא, נפשא דלהון קדישא, רוחא דלהון קדישא, נשמתא דלהון קדש קדישים, כלומר, שקדושת הנשמה, קדש קדישים, פועלת ומשפיעה גם על בחי' רוח וגפש, עד לגוף, שגם, גופא דלהון קדישא,

ועד כדי כך, שכתוצאה מזה נפעל גם בנוגע לנכסיו של היהודי - מכיון שנעשו רכושו ומנונו, כמבואר פרטי הדברים בהלכות מכירה בספר קנין להרמב"ם, שלומדים בשיעורי ימים אלו.

י. ע"פ האמור לעיל אודות תוכן הענין וההוראה ד. יחי' יעקב בארץ מצרים - מובן העילוי המיוחד בעשרה בטבת שחל ביום א' דפ' ויחי:

כאשר עשרה בטבת חל ביום שבו צריכים "לחיות" עם ההוראה ד. יחי' יעקב בארץ מצרים, שתוכנה ונקודתה שירידת הגלות אינה אלא כדי לבוא לעילוי גדול יותר, ועד כדי כך, שהעילוי בא תיכף ומיד (כנ"ל בארוכה) - אזי מודגש ביותר שתכלית הכוונה ד. סמך מלך בבל אל ירושלים" אינה אלא כדי שע"ז יהי עילוי גדול יותר.

והענין בזה:

(מלך) בבל" מורה על מעמד ומצב הגלות, ובמילא, כאשר, סמך מלך בבל אל ירושלים, אפילו, "סמך" בלבד, היינו, שחומת ירושלים היא עדיין בשלימותה - הרי זה ענין בלתי רצון ואדרבה, בהחלפת הענין מודגש. עיקר החומר, מכיון שוהי התחלה לכל שאר הענינים שלאח"י (כנ"ל ס"ג).

אמנם, תכלית הכוונה בירידה ד. סמך מלך בבל אל ירושלים" (ובהדגשה יתירה, כאמור, ביום א' דפ' ויחי) היא - כדי לבוא לעילוי גדול יותר, ע"ז

*
גוף קדוש
נשמה קדישה
רוח קדיש
נשמת קדש
קדש קדישים
פועלת ומשפיעה
על בחי' רוח וגפש
עד לגוף
שגם גופא דלהון קדישא

מלך בבל אל ירושלים

ולא יתירה
מלך בבל אל ירושלים

מזכרת מנישואי שלום ודבורה לאה שיחיו קלמנסון - י"א טבת ה'תשפ"ב

שבירה, כי אם בדרך בירור וזיכור, כידוע תורת הבעש"ט בפירוש הכתוב כי תראה חומר שונאך, שלמרות שהחומר (חומר), הן חומר הגוף והן חומר העולם, הוא שונאך⁹⁴, ובמילא, יש צורך להסיר את החומריות, שיהי רק גשמי - אעפ"כ, אין דרך העבודה לשבור את החומריות ע"י סיגופים ותעניות,

[עבודה זו אינה אלא בדרך עראי, ולצורך מעמד ומצב ארעי בלבד: אבל מצבו הרגיל של יהודי הוא - שגם גופא דלהון קדישא (כניל ס"ט), גוף בריא ושלם דוקא⁹⁵].

כי אם - עזוב תעזוב עמו - באופן של בירור וזיכור דוקא.

ולהוסיף, שכן הוא גם בנוגע לענין ד, סמך מלך בבל אל ירושלים - שהעבודה היא עמו⁹⁶, כאמור, שמהפכים את החושך עצמו לאור הכי גדול, ובנדודי, שעל ידו ויחד עמו בונים את ירושלים⁹⁷, ובאופן נעלה יותר ממה שהיתה לפניו - פרוות תשב ירושלים⁹⁸.

ובפשטות - גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו,

שאז יוצאים כל בני מהגלות, בנערינו ובזקנינו גוי בבנינו ובבנותינו⁹⁹, עד שאפילו יהודי אחד לא ישאר בגלות¹⁰⁰,

הכסף וההבן אתם¹⁰¹, כולל כסף והוב רחוניים - אהבה ויראה¹⁰², הכוללים והמקורות של כל רמ"ח מ"ע וס"ה מל"ת¹⁰³, כולל העבודה בעניני העולם, כל מעשיך יהיו לשם שמים¹⁰⁴ ובכל דרכיך דעה¹⁰⁵,

וברגע כמימרא - נמצאים כולנו כאחד בארצנו הקדושה, ארץ אשר גוי חמיד עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה עד אחרית שנה¹⁰⁶,

ושם גופא - בירושלים עיר הקודש, כפי שהיא בכל התוקף, מוקפת חומה - אני אהי לה . . חומת אש סביב¹⁰⁷, וביחד עם זה - פרוות תשב ירושלים¹⁰⁸, ושם גופא - כהר הקודש בירושלים¹⁰⁹, ובבית המקדש.

יג. וכדי לרזו ולמהר כל זה עוד יותר - יש להוסיף במעשינו ועבודתינו בכלל,

ובמיוחד בענין שהומן גרמא - כמדובר לאחרונה¹¹⁰ (ובפרט בהתוועדות שלפנ"ו¹¹¹) להשלים את כל הענינים השייכים לעשרה בטבת, באופן שבמציאות היום יוכלו לגשת מיד לסידור ועריכת החומר באופן של פירסום, מצוה

ואדרבה: ככל שקיים מצות הצדקה הוא בשלימות נעלית יותר (לא מפני טעם וסיבה של התחייבות כל שהיא כו'), מודגש עוד יותר שאין זה ענין של צדקה לאמיתתו - דמכיון שדוקא באופן כזה יכול לקיים את מצות הצדקה בשלימותה, הרי מוכרח הוא בדבר.

ולכן, ענין הצדקה לאמיתתו אינו אלא אצל הקב"ה - לך ה' הצדקה - שאינו מוכרח בזה כלל וכלל.

[ואין סתירה לזה מהענין ד, למעשה ידך תכסוף¹¹² - שהרי ענין זה גופא אינו אלא מכיון שכך עלה ברצונו ית', ולא מפני ההכרח ח"ו, שהרי הקב"ה אינו מוכרח בשום דבר¹¹³ (כמדובר בארוכה בהתוועדות שלפנ"ו¹¹⁴)].

והוה הקשר עם כללות הענין ד, צום ויום רצון לה', צום אבחרהו - בחי' הרצון דלמעלה, עד לענין הבחירה שלמעלה גם מהענין דעלה ברצונו ית', שאינו מוכרח בשום דבר, כי אם מפני הבחירה כו'.

ולכן, כדי לגלות את הענין ד, צום ויום רצון לה', עד לצום אבחרהו - יש להוסיף במצות הצדקה, שהיא מנין ודוגמת מצות ה' ממש . . בתורת צדקה וחסד חנם, מצד הרצון והבחירה דלמעלה.

ובהתאם לכך, יחלקו ע"י ה, טנקיסטים - כרגיל בכינוסים כאלו - שטר של דולר לכל אחד ואחת מהנמצאים כאן, על מנת לתמו לצדקה, וכל המוסיף מדילי - תבוא עליו ברכה.

יב. ויהי' שבעגלא דידן ממש נזכה לענין ד, סמך . . אל ירושלים, למעלי' וחסא, באופן ד, סמך נופלים¹¹⁵,

ע"י השלמת העבודה דהפרכת העלם והסתר וחושך הגלות ומרירות הגלות - לנהורא ומיתקא, היינו, שהמצב ד, החושך יבסה ארץ¹¹⁶ פועל אן ורק הוספה ב, נר מצוה ותורה אור¹¹⁷, כיתרון האור מן החושך¹¹⁸, אשר ע"י מהפכים את חושך הגלות לאור גדול ביותר, כאמור, לילה כיום יאיר¹¹⁹.

וכל זה - במהרה בימינו ממש, ובפשטות ממש, בעוה"ז הגשמי, אשר עם היותו תחתון שאין תחתו למטה ממנו, הרי דוקא בו בחר הקב"ה ששם תהי' דירתו ית', ומכיון שכן, צריך הדבר לבוא בגלוי (לא רק בעולם העש"י הרוחני, אלא) גם ובעיקר בעולם העש"י הגשמי.

ובנוגע לעוה"ז החומרי - הרי לאחר עבודתם של ישראל בלימוד התורה וקיום המצוות, בודאי נתבטל כבר ענין החומריות,

ובלשון הידוע של אדמו"ר הזקן (כפי שנתפרסם ע"י כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו¹²⁰) שהקב"ה נותן לבני גשמיות, והם עושים מגשמיות רוחניות, ומכין שכן, הרי בודאי שלפנ"ו ביטלו כבר את ענין החומריות,

ולא עוד, אלא שהסרת וביטול החומריות גופא הוא - לא בדרך

(89) איוב יד, טו. וראה של"ה שער הגדול (כט, ב ואילך). עבודה' חלק העבודה בתחלתו.

(90) ראה בס' לקיחת שמעש פנ"ב, שהשי"ת א- נחמא- פארוכה- ביה- אנו- עולם- תש"ב- פ"א.

(91) יחית ש"ס וישב בתחלתה. ושי"ג.

(92) ישעי' ס, ב.

(93) ראה. היום יום" - כיז טבת (וראה גם שם - כיז אלול). ד"ה ותקרא את שמו שת השית.

- שהימ אידיש סיע 52 ואילך.

(94) היום יום" - כיז טבת. כש"ט הוספת סס"ז. ושי"ג.
(95) משפטים כג, ה.
(96) ראה סה"מ תשי"ד ע' 145.
(97) ראה רמב"ם הל' דעות רס"ד.
(98) ורק בסגבלט וכ"יב נאמר: לא לכם ולנו לבנות בית לאלוקינו (עזרא ד, ג). ועיין ~~לפנינו~~
י"ד סרניט ס"ד. ואכ"מ.
(99) זכרי' ב, ה.
(100) בא יו"ד, ט.
(101) ראה לקיחת ח"יא בתחלתו. ושי"ג.
(102) ישעי' ס, ט.
(103) ראה תרי"א ר"פ וישב. לקיחת הבעלות לב. ד ובכ"מ.
(104) ראה תניא פ"ד. חינוך קטו.

בס"ד.

פתח דבר

בזה הננו מוציאים לאור שיחת כ"ק אדמו"ר שליט"א (תרגום מאידית) מיום א' פ' ויחי, עשרה בטבת – יהפך לשמחה – שנה זו. בבית הכנסת, לאחרי תפלת מנחה.

מערכת „אוצר החסידים”

החשמ"ר

ברוקלין, נ"י

ועתה יתעורר ישראל

בס"ד.

מ פ ת ח

1. כל פרטי ההוראות דעשרה בטבת – הן הענין המשותף בכל השנים. והן הענינים שבהתאם לקביעות השנה – הם הוראה בתורה הנצחית, גם לע"ל. סי"א
2. הענין המשותף בכל הצומות – "צום ויום רצון לה'", "צום אבחרהו"; והענין הפרטי דעשרה בטבת – "סמך מלך בבל אל ירושלים". סי"ג
3. עשרה בטבת ביום ראשון בשבוע – אע"פ ש"אנשי מעמד" לא היו מתעניין באחד בשבת כדי שלא יצאו מעונג שבת לצום – מורה על חומר הצום (ובמילא – העילוי). מעין ודוגמת כללות החומר דעשרה בטבת שאפילו היו חל בשבת לא היו יכולין לדחותו ליום אחר. סי"ה
4. עשרה בטבת ביום א' דפ' ויחי: "ויחי יעקב בארץ מצרים" – כוונת הירידה למצרים (גלות) אינה אלא כדי לבוא לעילוי גדול יותר. ובה מודגש שגם הכוונה ד"סמך מלך בבל אל ירושלים" היא – למעלותא. "סמך נפלים". סי"ו
5. הוספה בצדקה ביום התענית. סי"א

לזכות

החתן הרה"ת ר' **שלום** והכלה מרת **דבורה לאה** שיחיו

קלמנסון

לרגל נישואיהם בשעה טובה ומוצלחת

י"א טבת, ה'תשפ"ב

נדפס על ידי ולזכות הוריהם

הרה"ת ר' **ישראל שמעון** וזוגתו מרת **חנה** שיחיו **קלמנסון**

הרה"ת הרב ר' **שלום דובער** וזוגתו מרת **נחמה דינה** שיחיו **קרינסקי**

ולזכות זקניהם

הרה"ח ר' **אברהם יצחק** וזוגתו מרת **שרה רבקה** שיחיו **ששונקין**